

NIVALAN KAUPUNGIN LAUSUNTO KOSKIEN POHJOIS-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUEEN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN JÄRJESTÄMISSUUNNITELMAA VUOSILLE 2023 - 2025

Nivalan kaupunginhallitus päättää todeta lausuntonaan seuraavaa.

Järjestämissuunnitelman lähtökohdat ovat oikeat. Järjestämissuunnitelman keskeisenä kärkenä on pohjoispohjalaisten ihmisten ennaltaehkäisevien ja perustason palvelujen vahvistuminen. Perustason palvelujen vahvistaminen luo pohjan asiakaslähtöisille palveluille.

Tasapainotustarve vuosille 2023–2025 on merkittävä, eli 80–120 miljoonaa euroa. Tasapainotukseen liittyvät toimenpiteet liittyvät laajasti toimintatapojen ja palvelurakenteiden uudistamiseen. Ensiarvoisen tärkeää uudistusta toteutettaessa on, että jokaisella paikkakunnalla on sote -keskukset, vaikkakaan lausunnolla olevan järjestämissuunnitelman perusteella ei vielä tiedetä yksityiskohtaisemmin sote-keskusten palvelutarjontaa. Paikkakunnilla sijaitsevat sote -keskukset omalta osaltaan turvaavat paikkakuntien lähipalveluja. Laadukkaiden lähipalvelujen turvaamiseksi on olennaista, että sote -keskuksissa on riittävästi lääkäri- ja hoitohenkilökuntaa sekä sosiaalialan asiantuntijoita vaikkakin digipalvelujen kehittäminen on keskeistä toimintatapojen uudistamisessa.

Nivalan kaupunginhallitus toteaa, että Nivalassa on ajanmukaiset ja modernit sosiaali- ja terveyspalveluiden toimitilat. Hyvät laboratorio- ja röntgenpalvelut sekä osaava henkilöstö tukevat akuuttivuodeosaston toimintaa sekä sote -keskuksen kehittymistä paikkakunnalla. Kaupunginhallitus kokee lisäksi tärkeäksi, että jatkossakin Oulaskankaan sairaalassa on 24/7 päivystys.

Toimintatapojen uudistamisessa hyvinvointialueen on hyvä hyödyntää kuntien hyvinvoinnin toimialan osaamista ja kontakteja laajaan järjestökenttään. Näin voidaan tarjota entistä laajempia ennaltaehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluja. Muutoinkin toimintatapoja ja rakenteita uudistettaessa on kiinnitettävä huomiota ja kohdennettava riittävät resurssit eri toimijoiden yhdyspintayhteistyöhön.

Ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa lähivuosina voimakkaasti. Ikäihmisten palvelujen osalta lähtökohta, että ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona toimintakykyisenä ja turvallisessa ympäristössä on oikea. Ikäihmisen turvallisen kotona asumisen mahdollistaminen kuitenkin edellyttää, kuten muidenkin palvelujen osalta, oikea-aikaista resurssointia ja toimintatapojen uudistusta. Resurssointia tarvitaan yhteisöllisen asumisen kehittämiseen, kotiin annettaviin palveluihin, omaishoidon toimintamallin (sis. myös riittävät vuorohoitajaksot, omaishoidon kriteerit) kuten myös perhehoidon palvelutuotannon toimintamallin kehittämiseen. Myös kuntien, järjestöjen sekä hyvinvointialueen saumaton aktiivinen yhteistyö on olennaista. Nivalan kaupungin näkökulmasta yhteisöllisen asumisen kehittäminen on tärkeää, ja kaupunki omalta osaltaan on tukemassa yhteisöllisen asumisen kehittämistä.

Digipalvelujen kehittämisen osalta on varattava riittävästi resursseja asiakkaiden tukemiseen digipalvelujen käyttämisessä (mm. ikäihmiset, erityisryhmät, vammaisasiakkaat). Kehitysvamma-asiakkaiden osalta vaativan asumisen yksikkö on vain Oulussa. Kehitysvammaisten asiakkaiden asumispalvelut tulee turvata koko alueella kuten myös heidän tilapäishoitopaikkansa.

Tällä hetkellä Nivalassa on hyvät koulukuraattori, kouluterveydenhuolto ja koulupsykykari palvelut. Psykologipalvelujen mukainen resurssi ei täyty Nivalassa. Näiden ammattilaisten läsnäolo koulun arjessa ja kiinteä yhteistyö henkilökunnan ja oppilaiden kanssa on olennaista. Nivalan kaupunginhallitus näkee tärkeänä sen, että kyseisten palvelujen resurssit pysyvät vähintäänkin nykyisellä tasolla. Myös näissä palveluissa yhdyspintojen toimintoihin ja tiedonsiirtoon on kiinnitettävä huomiota. Esille nousee kuitenkin huoli siitä, mikä taho vastaa laajennetun oppivelvollisuuden myötä tulevista uusista koulupudokkaista. Lasten ja nuorten psykiatrisen hoitopolun tulee jatkua edelleen ((Lasten- ja nuorisopsykiatrisen työryhmä eli Lanu-työryhmä ja psykiatrisen toiminta).

Nivalan kaupunginhallitus toteaa, että hyvinvointialue hankkii palveluja myös yrityksiltä ja yhdistyksiltä. Suomalaisista yrityksistä yli 94 %:ia on mikroyrityksiä. Useat yhdistykset tuottavat sote -alueille palveluja. Tulevan hyvinvointialueen palvelujen hankintaprosessien tulee olla sellaiset, että pienet palveluntuottajat pystyvät edelleenkin osallistumaan palvelujen kilpailutusprosesseihin. Kuntouttavassa työtoiminnassa ja sosiaalisessa kuntoutuksessa tulee kiinnittää huomiota palvelutuotannon alueellisuuteen.

Palvelurakenteiden ja toimintatapojen uudistamisessa on tärkeää, että kehittämis- ja muutostyön toteuttamiselle annetaan tarpeeksi aikaa. Jos palvelutalo- ja osastopaikkoja vähennetään ennen kuin uudet toimintatavat ovat kunnolla jalkautuneet käytäntöön on suurena vaarana, että terveydenhuolto ruuhkautuu entisestään. Sosiaali- ja terveystieteiden uudistamisen oikea-aikaisuudella ja hallitulla siirtymisellä uusiin palvelurakenteisiin voimme ehkäistä sen, että terveydenhuollon kantokyky ei ylity muutosvaiheessa.

Nivalassa 26.9.2022